

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool 'OLVA De Touwladder' te Brugge (Assebroek)

Hoofdstructuur Bao

	Instellingsnummer	17921
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Kris LEYS
adres		Collegestraat 24_bi - 8310 ASSEBROEK
telefoon		050-37.34.78
fax		050-35.92.86
e-mail		olva.de.touwladder.directie@scarlet.be
website/URL		www.olva.be
	Bestuur van de instelling	116137 - VZW Katholiek Onderwijs Sint-Trudo te ASSEBROEK
adres		Collegestraat 24 - 8310 ASSEBROEK
	Scholengemeenschap	120601 - Katholiek Onderwijs St-Trudo te ASSEBROEK
adres		Sint-Katarinastraat 132 - 8310 ASSEBROEK
	CLB	114736 - Vrij CLB Brugge(n) te BRUGGE
adres		Sint-Maartensbilk 2 - 8000 BRUGGE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/05/2012, 11/05/2012, 14/05/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	14/05/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	25/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Geert Alleman
	Teamleden	Ann Brys
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	3
1. SAMENVATTING.....	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING.....	7
2.1 Leergebieden in de focus.....	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
3.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
3.3 Lager onderwijs: Nederlands.....	10
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie.....	11
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Professionalisering.....	12
4.2 Evaluatie.....	13
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	15
6.1 Wat doet de school goed?.....	15
6.2 Wat kan de school verbeteren?.....	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	16
7. ADVIES.....	17
8. REGELING VOOR HET VERVOLG.....	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De **Vrije Basisschool 'De Touwladder'** ligt op een campus met een secundaire school. De school is in herstructurering nu de vestigingsplaats is opgeheven. De kleuters zijn recent ondergebracht in nieuwe gebouwen palend aan die van het lager onderwijs. Door de bouwwerken spendeerde de schoolleiding de laatste schooljaren veel tijd en energie aan de praktische en organisatorische aspecten van het bouwdoosje. De meeste kinderen komen uit de nabije schoolomgeving. Er is weinig schoolse vertraging bij de leerlingen. De schoolverlaters stromen hoofdzakelijk door naar de A-stroom van het secundair onderwijs.

Het team van deze school levert voldoende inspanningen om kinderen **kwaliteitsvol onderwijs** aan te bieden. Het inspectieteam beoordeelt dit na onderzoek van de leergebieden Nederlands en wiskundige initiatie in de kleuterafdeling en Nederlands en wereldoriëntatie in de lagere afdeling.

In de **kleuterafdeling** voldoen de leergebieden **Nederlands** en **wiskundige initiatie**. Voor beide leergebieden streven de kleuteronderwijzeressen de ontwikkelings- en leerplandoelen in voldoende mate na. Zij zorgen voor een evenwichtig en leeftijdsspecifiek onderwijsaanbod en integreren doelgericht gevarieerde talige en wiskundige activiteiten in hun thema's. Daarbij is er ook oog voor begripsverwerving en voor vormen van actief leren. Er zijn voldoende leermiddelen en didactische materialen aanwezig om de talige en wiskundige ontwikkeling na te streven. Leermiddelen die sterk gericht zijn op letterkennis en woordherkenning dienen meer kritisch benaderd te worden om didactische vervroeging te vermijden. De kwaliteit van de klas- en hoekeninrichting verschilt van leerkracht tot leerkracht. De geleidelijke opbouw van beeldtaal en kalenders verdient daarin meer aandacht. Tijdens gesprekken in de kring ligt in sommige groepen onvoldoende klemtoon op gespreksregels. De leraren proberen kinderen met ontwikkelingsproblemen bijkomend te begeleiden. De aanpak van langetermijnproblemen gebeurt nog weinig planmatig. De afstemming van het kleutervolgsysteem op de ontwikkelings- en leerplandoelen kan daarbij ondersteunend zijn.

In de **lagere afdeling** voldoen de leergebieden **Nederlands** en **wereldoriëntatie**. Om voor deze leergebieden de eindtermen en leerplannen te realiseren, maakt het team gebruik van onderwijsleermethodes. Zo streeft het een vrij evenwichtig en leeftijdsgebonden onderwijsaanbod na.

In het aanbod voor **Nederlands** dient in een beperkt aantal klassen de onderwijstijd voor luisteren, spreken en spelling bijgestuurd te worden. Binnen het domein lezen focussen allerlei waardevolle leesvormen op technisch en begrijpend lezen. Toch geven signalen vanuit genormeerde tests nog geen aanleiding om de totale leesaanpak op school kritisch te analyseren en bij te sturen. In enkele klassen zijn er weinig initiatieven om het leesplezier te bevorderen. Het gebruik van ICT en de aanwending van strategiekaarten bij de uitvoering van taaltaken gebeurt bij sommige leraren beperkt. Aan de klaswanden zijn een beperkt aantal ondersteunende didactische kaders geafficheerd. De evaluatiepraktijk steunt vooral op methodegebonden toetsen en is daardoor voor de meeste domeinen voldoende leerplangericht. Evaluaties voor spreken zijn echter weinig afgestemd op de leerplandoelen. Differentiatie en individualisatie voor Nederlands verlopen op schoolniveau weinig gelijkgericht. De planmatige en handelingsgerichte aanpak binnen de leerbegeleiding van leerlingen met specifieke noden kan optimaler.

Binnen **wereldoriëntatie** verschillen de aandacht voor een werkelijkheidsgerichte aanpak en voor actief leren van klas tot klas. Op schoolniveau zijn er breuklijnen in de opbouw van het tijd- en ruimtebegrip. Er zijn, met uitzondering van het domein techniek, voldoende leermiddelen en didactische materialen om de leerplandoelen te bereiken. De integratie van leren leren, sociale vaardigheden en ICT binnen de thema's is in sommige

klassen minimaal. De verouderde ICT-uitrusting in de klassen belemmert de uitbouw van een door ICT ondersteunde leeromgeving. De evaluatie- en rapporteringspraktijk zijn eenzijdig en beperkt. Het nieuwe leerplan is geïntroduceerd maar sommige leraren hebben nog nood aan verdieping om er voldoende inzicht in te verwerven.

De inspectie onderzocht ook twee specifieke aspecten van de schoolwerking, namelijk de **deskundigheidsbevordering** van leraren en hun **evaluatiepraktijk**. De school staat voor beide aspecten aan het begin van een ontwikkelingsproces. Teamleden hebben nog geen zicht op de rol van deze aspecten binnen de algemene schoolvisie of binnen de visie van de leerplannen. Op schoolniveau is er nog weinig ondersteuning en feedback bij de invoering van vernieuwingen en bij de uitbouw van een brede evaluatiepraktijk. Het team heeft nog geen zicht op de effecten van professionaliseringsinitiatieven en op de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk. Hierdoor kan het zijn eigen ontwikkelingsproces nog onvoldoende bijsturen.

Het schoolbeleid kiest veel prioriteiten tegelijk. Die worden aan passende **deskundigheidsbevorderende** nascholingen gekoppeld maar de invoering ervan tot op de klasvloer verdient meer tijd en doelgerichtheid. Teamleden worden voldoende gestimuleerd om zich individueel te bekwamen maar de opgedane inzichten stromen nog onvoldoende naar het hele team door.

De kwaliteit van de **evaluatiepraktijk** verschilt van leergebied tot leergebied. Voor de kleuterobservaties, voor de leergebieden muzische vorming en Frans en voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen gebeurt dit nog onvoldoende vanuit eindtermen en leerplandoelen. Waar gebruik wordt gemaakt van methodespecifieke toetsen en voor lichamelijke opvoeding is dit wel het geval. Er zijn nog maar weinig brede evaluatievormen die naast kennisreproductie ook peilen naar de verwerving van inzichten, vaardigheden en attitudes. Evaluaties worden beperkt aangewend als basis voor gerichte remediëring- en differentiatiemaatregelen of voor de opmaak van individuele leertrajecten op langere termijn.

Het **schoolbeleid** volgt de teamleden op basis van specifieke functiebeschrijvingen op. De besluitvorming gebeurt zoveel mogelijk in samenspraak. In werkgroepen kunnen de leraren mee school maken. Er is op schoolniveau weinig opvolging van afgesproken prioriteiten of vernieuwingen. Er is nog geen systematische aandacht voor interne kwaliteitszorg. Onder meer een kritische aanwending van leerlingresultaten zou kunnen bevestigen wat goed loopt of waar bijstellingen nodig zijn.

De inspectie besluit de schooldoorlichting met een **gunstig advies**. Zij hoopt dat de geformuleerde aanbevelingen de schoolleiding en het team ondersteunen om doelgericht te werken aan de verdere schoolontwikkeling.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
wiskundige initiatie
Lager onderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De kleuterafdeling streeft de decretale **ontwikkelingsdoelen** Nederlands in voldoende mate en op evenwichtige wijze na.
- De kleuteronderwijzeressen bereiden hun thema's gelijkgericht en grondig voor in doordachte planningsdocumenten. Hierbij hanteren ze het referentiekader van de eigen onderwijskoepel om een evenwichtige selectie van ontwikkelingsaspecten te maken. Deze aspecten worden geconcretiseerd met een passende fase uit de ontwikkelingslijn en gekoppeld aan een representatieve selectie van bijhorende **leerplandoelen** Nederlands.
- De doelselectie vertaalt zich in een doelgericht en evenwichtig onderwijsaanbod met aandacht voor alle domeinen van Nederlands en passende ontwikkelingsspecifieke activiteiten. De activiteiten zijn voldoende afgestemd op de **ontwikkelings- en leerplandoelen**.

- Er is voldoende aandacht voor een **gegradeerd onderwijsaanbod**. Illustratief hiervoor zijn onder meer de gerichtheid op de netspecifieke ontwikkelingslijnen en bijhorende leerplandoelen, de gradatie in de hoeken- en activiteitenfiches, de gegradeerde begrippenlijst. In sommige klassen zijn pictografische voorstellingen niet afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kleuters.
- De leraren benaderen het leergebied Nederlands op een geïntegreerde wijze. Zij integreren doelbewust taalactiviteiten binnen hun thema's. Ze beschikken over eigentijds bronnenmateriaal dat ideeën aanreikt om onder meer de talige ontwikkeling gericht te stimuleren. Door de themagebonden aanpak worden meerdere leergebieden en –domeinen in **samenhang** aangeboden. De thema's sluiten voldoende aan bij de leef- en ervaringswereld van de kinderen.
- Er is een voldoende gevarieerd aanbod van **taalactiviteiten** zoals vertellen, voorlezen, prentlezen, poppenspel, muzisch werken met versjes en rijmen, dramatiseren, ... Daarbij is er zowel aandacht voor receptief als voor productief taalgebruik. De leraren hanteren een verzorgde omgangstaal met de kleuters.
- De leerkrachten hebben in de uitwerking van hun thema's doelgericht oog voor **begripsverwerving**.
- De kleuters krijgen voldoende kansen om te leren door handelen. Daarbij is er ruime aandacht voor verwoorden. Open, taalstimulerende vragen zorgen voor veel interactie tijdens deze vormen van **actief leren**. In de jongste groepen krijgt de klaspop een socialiserende functie en lokt ze bij de kinderen heel wat interactie uit.
- De kansen die de **klas- en hoekeninrichting** bieden tot taalstimulering verschillen van leerkracht tot leerkracht. Voorbeelden van goede praktijk zijn de taalkar, het gebruik van stappenplannetjes en gevisualiseerde afspraken. De boekenhoeken bieden kleuters de mogelijkheid om themaspecifieke en andere boeken in te kijken. De onthaalhoeken zijn functioneel uitgebouwd zodat boeiende gesprekken mogelijk worden.
- Er zijn voldoende functionele spreek- en luistermomenten. In sommige klassen hebben leraren beperkt oog voor gespreksregels en vormen van adequaat **klasmanagement** die zorgen dat deze gesprekken voldoende gestructureerd verlopen.
- De **begeleidingsstijl** van de leraren is erop gericht kort op de bal te spelen en ontwikkelingsproblemen bij individuele of groepjes kleuters aan te pakken. Zij kunnen daarbij soms een beroep doen op een interne zorgleerkracht. Bij leermiddelen die sterk gericht zijn op letterkennis en woordherkenning stelt het team zich nog niet de vraag in hoeverre dit aansluit bij het ontwikkelingsniveau van alle kleuters en of het geen vorm van didactische vervroeging inhoudt.
- De evaluatie van de talige ontwikkeling in het kleutervolgsysteem is nog niet afgestemd op de ontwikkelings- en leerplandoelen. De kleuteronderwijzers hanteren momenteel nog geen eenduidige criteria die de ontwikkeling van kleuters in kaart brengen of het aanbod kunnen bijsturen op basis van observaties of andere **evaluatievormen**.
- Er is aandacht voor **individuele noden** van kleuters maar de verslagen van multidisciplinair overleg resulteren nog niet in planmatige en handelingsgerichte stappenplannen op middellange en langere termijn die de samenwerking tussen klasleraar, interne en eventuele externe zorgverleners formaliseren.
- De kleuterafdeling gebruikt voor de oudste kleuters een genormeerde taaltest en een 'schoolrijpheidstest', die onder meer naar talige aspecten peilt. Het team analyseert deze **outputgegevens** nog niet diepgaand genoeg om conclusies te trekken voor doelgerichte, planmatige hulp aan individuele kinderen of om in bijstellingen in het onderwijsaanbod te voorzien.

3.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Motivering

- De kleuterafdeling realiseert een rijk en doelgericht aanbod dat de decretale **ontwikkelingsdoelen** wiskundige initiatie evenwichtig en in voldoende mate nastreeft.
- In de planningsdocumenten is ook voor wiskundige initiatie het netspecifieke referentiekader richtinggevend. De ontwikkelingsaspecten die wiskundige **leerplandoelen** beogen, komen in de gekozen thema's frequent aan bod. In de dagplanningen en de hoeken- en activiteitenfiches komt de concretisering van deze aspecten met een passende fase uit de ontwikkelingslijn voldoende aan bod.
- Door hun doelgerichte en evenwichtige onderwijsaanbod streven de kleuterleraren leerplandoelen uit alle domeinen na. Planningsdocumenten tonen aan dat de domeinen **getallen, meten** en **meetkundige initiatie** ruime aandacht krijgen.
- Over het algemeen krijgen specifieke **rekenvoorwaarden** zoals vergelijken, sorteren, seriëren en tellen heel wat kansen.
- Sommige teamleden hebben weinig zicht op de graduele opbouw van kalenders doorheen de kleuterafdeling. De afstemming daarvan op afdelingsniveau om voor een graduele opbouw in de ontwikkeling van het **tijdsbesef** te zorgen, verdient meer aandacht.
- Binnen de belangstellingscentra integreren de leraren doelgericht **wiskundige activiteiten en begrippen**. De kleuterafdeling beschikt over een gegradeerde begrippenlijst die daartoe mogelijkheden biedt.
- De kleuters krijgen ruim voldoende kansen tot **exploreren en experimenteren** in functionele spelsituaties. Zij doen verder wiskundige ervaringen op tijdens psychomotorische activiteiten, de dagelijkse routines en in de diverse speelhoeken. Soms zijn deze hoeken vanuit wiskundig oogpunt verrijkt.
- Er zijn voldoende **leermiddelen en didactische materialen** aanwezig om de wiskundige ontwikkeling te bevorderen en de ontwikkelings- en leerplandoelen na te streven. In meerdere hoeken zijn structuren aangebracht om het materiaal zelfstandig te sorteren. Stappenplannen bij bouw- en constructiematerialen laten kleuters toe om zelfstandig aan de slag te gaan.
- De kleuteronderwijzeressen zijn voldoende zorggevoelig om kinderen met ontwikkelingsproblemen bijkomend te **begeleiden**, soms met hulp van een zorgleerkracht. Tijdens de uitvoering van activiteiten is er afstemming op het specifieke ontwikkelingsniveau van individuele en groepen kleuters. Voor langetermijnproblemen staat een planmatige aanpak, gebaseerd op een efficiënte samenwerking tussen klas- en zorgleraren, nog aan het begin van een ontwikkelingsproces.
- De **evaluatie** van de wiskundige ontwikkeling in het kleutervolgsysteem is nog niet afgestemd op de ontwikkelings- en leerplandoelen. Ook hier ontbreken nog eenduidige criteria om de ontwikkeling van kleuters gelijkgericht in kaart te brengen.
- De oudste kleuters leggen een genormeerde test af die nagaat of zij specifieke wiskundige begrippen beheersen. Ook de 'schoolrijpheidstest' peilt naar wiskundige aspecten. Het team analyseert deze **outputgegevens** nog niet diepgaand om wat sterk is in het onderwijsaanbod te borgen of om waar nodig in relevante bijstellingen te voorzien. De afname van deze testen leidt ook nog te beperkt tot gerichte individuele hulpverlening op basis van een geformaliseerd stappenplan.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De lagere afdeling realiseert een doelgericht en voldoende evenwichtig aanbod dat toelaat de **eindtermen** Nederlands met zoveel mogelijk leerlingen te bereiken.
- De leerkrachten hanteren vrij consequent eenzelfde onderwijsleerpakket en eenzelfde spellingspakket. Zij tonen hiermee aan dat ze door hun aanbod de **leerplandoelen** in voldoende mate nastreven.
- De onderwijsleerpakketten zorgen in de meeste klassen ook voor een **evenwichtig** en **gradueel** opgebouwd **aanbod** van alle domeinen van Nederlands.
- In sommige klassen krijgen technisch-cognitieve vaardigheden, onder meer **spellingsonderwijs**, een te groot aandeel in de onderwijstijd. In enkele klassen gebeurt het aanbod voor **luisteren en spreken** occasioneel, eenzijdig en te weinig vanuit de planning bij de onderwijsleermethode.
- Het domein **lezen** krijgt in de lessen voldoende aandacht. Kinderen verwerven tijdens lessen begrijpend lezen de nodige leesstrategieën. Niveau- en tutorlezen beogen een hoger technisch leesrendement, maar focussen ook op tekstbegrip. Verontrustende signalen vanuit genormeerde leestests zetten het team nog niet aan om de totale leesaanpak op schoolniveau kritisch te evalueren en bij te sturen. Er zijn vormen van gerichte leeshulp maar het team heeft nog weinig zicht op de effecten op korte en langere termijn.
- Binnen het domein **creatief schrijven** is er voldoende aandacht voor het leren omgaan met verschillende teksttypes. In sommige klassen belemmert het beperkte gebruik van een domeinspecifiek stappenplan de ontwikkeling van passende schrijfstrategieën.
- De introductie van de nieuwe eindtermen en het vernieuwde leerplan **taalbeschouwing** kwam aan bod. De taalmethode voorziet al in de nodige lessen en activiteiten om deze vernieuwingen in de praktijk te integreren.
- Er zijn voldoende **leermiddelen en didactische materialen** om de leerplandoelen te bereiken. Kinderen wenden actuele woordenboeken als informatiebron aan. In de meeste klassen is er een beperkt gebruik van ICT-middelen in de didactische ondersteuning en tijdens het zelfstandig inoefenen van taalinhouden. Er is ook een geringe aanwending van software om te remediëren of te individualiseren.
- Het gebruik van ondersteunende **synthese- en referentiekaders** aan de klaswanden komt weinig voor en beperkt zich hoofdzakelijk tot enkele spellingsalgoritmes.
- Sommige leraren gebruiken de heuristieken uit de onderwijsleermethode praktisch niet waardoor een **strategische aanpak** van spreek-, luister-, lees- en schrijfopdrachten onvoldoende doelgerichte aandacht krijgt.
- In sommige klassen zijn er weinig specifieke initiatieven om het **leesplezier** te bevorderen en boekenpromotie een grotere plaats te geven in het aanbod. Sommige klasbibliotheken ogen verouderd en bevatten weinig non-fictie boeken. Boekbesprekingen resulteren heel vaak in de opmaak van een boekenverslag.
- De leraren **evalueren** de domeinen lezen, schrijven, luisteren en taalbeschouwing hoofdzakelijk met methodegebonden toetsen en dictees. Hierdoor worden deze domeinen op een evenwichtige en representatieve wijze geëvalueerd. Evaluaties voor het domein spreken zijn vaak eenzijdig en weinig afgestemd op de leerplandoelen.
- De **rapporteringspraktijk** geeft een vrij volledig en evenwichtig beeld van de leerprestaties voor Nederlands. In sommige klassen is de rapportering voor luisteren en spreken beperkt of krijgt spelling een onevenredig groot puntengewicht toebedeeld. Taalbeschouwing wordt soms verengd tot taalsystematiek.
- Het behoort nog niet tot de schoolcultuur om systematisch **outputgegevens** op schoolniveau te verzamelen, te analyseren en daar conclusies voor de didactische aanpak aan te verbinden.

- De kwaliteit van de **eerstelijnszorg** hangt af van de individuele groepsleerkracht. Op schoolniveau krijgt de aanwending van differentiatiemiddelen en –vormen voor Nederlands nog weinig structurele aandacht. Voor spelling wenden de meeste leraren de herhalings- en verdiepingsmogelijkheden van hun spellingspakket aan. Bij het gebruik van het onderwijsleerpakket komen gerichte herhalings- of verdiepingsactiviteiten bij sommige leraren weinig voor.
- Er zijn nog geen bindende instrumenten en procedures om door een goede wisselwerking tussen klas- en zorgleraren in doelgerichte en efficiënte acties te voorzien die een **aangepast leertraject** op langere termijn voor leerlingen met specifieke noden mogelijk maken. Verslagen van multidisciplinair overleg zijn vooral beschrijvend en beperkt handelingsgericht. Voor sommige kinderen zijn wel sticordmaatregelen vooropgesteld.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De lagere afdeling realiseert een doelgericht en voldoende evenwichtig aanbod dat toelaat de **eindtermen wereldoriëntatie** met zoveel mogelijk leerlingen te bereiken.
- De leerkrachten gebruiken bij de planning en uitvoering van het onderwijsaanbod vrij consequent een onderwijsleerpakket dat afgestemd is op de **eindtermen en leerplandoelen**. Zowat alle leraren vullen de themadossiers aan met de lesfiches die cursorisch opgebouwde en andere noodzakelijke leerinhouden aanbrenge.
- Het schoolteam houdt met een digitaal **bewakingsinstrument** de eindtermen bij die door het gebruik van het onderwijsleerpakket nagestreefd worden. Sommige leraren vullen dit pakket met eigen thema's aan. Op schoolniveau is er gezien het recente gebruik van het pakket nog geen zicht op de leerplanrealisatie voor wereldoriëntatie. Het team gaat nog niet op een systematische manier na of de leerplandoelen voor het leergebied aangeboden en bereikt werden.
- Het geheel van de thema's dat in het onderwijsleerpakket aan bod komt, zorgt voor een voldoende **evenwichtig en volledig onderwijsaanbod** voor alle domeinen van het leergebied.
- De noodzakelijke **referentiekaders voor tijd en ruimte** ontbreken in sommige klassen. In meerdere klassen zijn die kaders te klein en onvoldoende leesbaar. Het gebruik ervan is weinig dynamisch. Ze krijgen te weinig invulling vanuit de thema's en leerinhouden.
- Het onderwijsaanbod is voldoende afgestemd op de **opbouw en gradatie** van het leerplan. De mate van **samenhang** met andere leergebieden en de integratie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen vertonen grote verschillen.
- In sommige klassen illustreren vormen van complementair groepswork en onderzoeksopdrachten de aandacht voor het **leren** als een **actief en constructief** proces. In andere klassen verzanden lessen in verbalisme en krijgt een werkelijkheidsgerichte aanpak weinig kansen.
- In alle klassen is er voldoende **onderwijstijd** voor het leergebied.
- De school voorziet globaal in voldoende **leermiddelen en didactische materialen** voor het bereiken van de leerplandoelen. Voor het domein techniek is dit minder het geval. De verouderde ICT-infrastructuur in de klassen belemmert de uitbouw van een door ICT ondersteunde leeromgeving. De oudste leerlingen wenden wel passend de computerklas aan om informatie te zoeken, te verwerken en te presenteren.
- De **evaluatiepraktijk** peilt voornamelijk naar kennisreproductie en biedt weinig informatie over het verwerven van inzichten, vaardigheden en attitudes. Er zijn nog geen brede evaluatievormen om de evaluaties in voldoende mate af te stemmen op het bereiken van zoveel mogelijk leerplandoelen.

- De **rapporteringspraktijk** is in de meeste klassen eenzijdig en beperkt. De globale score geeft een onvolledig beeld van de leerprestaties, vaardigheden en attitudes van de leerlingen.
- Het nieuwe leerplan wereldoriëntatie werd tijdens een nascholingsmoment geïntroduceerd. Het team rekent op het nieuwe onderwijsleerpakket om dit leerplan te implementeren. De **deskundigheidsbevordering** van sommige leraren ter zake krijgt nog onvoldoende verdieping.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Het schoolwerkplan bevat een beperkte **visietekst** op deskundigheidsbevordering. Hierin worden enkele algemene krachtlijnen over de professionalisering van de teamleden weergegeven. Sommige teamleden zijn in beperkte mate op de hoogte over eisen en verwachtingen op dit vlak.
- Het **nascholingsplan** wordt jaarlijks opgemaakt. Teamgerichte nascholingen worden gekozen in functie van de jaarprioriteiten. Sommige na overleg met de neteigen begeleiding. Individuele nascholingen focussen voornamelijk op de eigen professionalisering. De prioriteitenlijst focust op heel wat punten tegelijk. Sommige dwingende prioriteiten zoals muzische vorming worden onvoldoende lang opgenomen en zijn nog maar in beperkte mate geïmplementeerd. Andere prioriteiten zijn al geruime tijd opgenomen, maar monden nog niet uit in bindende procedures of afspraken. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de prioriteiten op het vlak van de leerbegeleiding. In die zin gebeurt de keuze van nascholingen niet steeds voldoende **doelgericht**.
- **Individuele nascholingen** worden voor sommige leraren aangestuurd vanuit functioneringsgesprekken. Van elk teamlid wordt jaarlijks een minimumaantal persoonlijke vormingsinitiatieven verwacht. Directie en teamleden met een bijzonder ambt volgen specifieke nascholingen afgestemd op hun opdracht.
- Tijdens een globaal evaluatiemoment van het voorbije schooljaar wordt in zekere zin naar de **professionaliseringsbehoeften** van de teamleden gepeild.
- Er zijn in beperkte mate formele doelgerichte initiatieven om opgedane inzichten en vaardigheden na individuele nascholingen te **multipliceren**.
- Het schoolbeleid neemt nog maar beperkt initiatieven om de **interne expertise** aan te wenden om de deskundigheid van alle leraren te verhogen. Dit is bijvoorbeeld noodzakelijk wat de leerbegeleiding betreft om tot een goede wisselwerking tussen klas- en zorgleraren te komen.
- Ervaren leraren begeleiden **beginnende leraren** in een peter- of metersysteem.
- De introductie van de nieuwe **eindtermen** en de vernieuwde **leerplannen** voor taalbeschouwing, wereldoriëntatie en Frans waren al aan de orde. De school rekent op het gebruik van actuele onderwijsleermethodes om deze vernieuwingen in de praktijk te integreren.
- De school maakt er nog geen gewoonte van om op geregelde tijdstippen stil te staan bij de **effecten** van de professionaliseringsinitiatieven op de didactische aanpak van de leerkrachten en op het rendement ervan op de klaspraktijk.

- Doordat het schoolteam nog geen zicht heeft op de effecten van de deskundigheidsbevordering, kan het zijn eigen **ontwikkelingsproces** nog niet bestendigen of bijsturen.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Het schoolteam heeft nog geen gezamenlijke **visie** op leerlingenevaluatie. De meeste teamleden hebben nog te beperkt aandacht voor de visie op evalueren die in de leerplannen terug te vinden is.
- De **kwaliteit** van de evaluatiepraktijk verschilt van leergebied tot leergebied en binnen de leergebieden soms van domein tot domein. Op schoolniveau zijn er in beperkte mate afspraken en procedures over de evaluatie.
- Voor **wiskunde** evalueren de leraren alle domeinen meestal met methodegebonden toetsen. Hierdoor is de evaluatie voldoende op de leerplandoelen afgestemd.
- Voor **muzische vorming** is de evaluatiepraktijk nog maar beperkt leerplangericht. Bij sommige leerkrachten is er een eenzijdige evaluatie van steeds weer dezelfde domeinen. Andere domeinen worden eerder sporadisch geëvalueerd.
- Er is nog weinig oog voor zowel **proces- als productevaluatie**. Leerlingen krijgen beperkte kansen om zichzelf te evalueren.
- Binnen het leergebied **Frans** is de peiling naar de verwerving van mondelinge vaardigheden niet in verhouding met de toetsen die focussen op schrijfvaardigheid en kennis van grammaticale structuren. Het beperkte puntengewicht voor spreekvaardigheid en mondelinge interactie in de rapporten is een weerspiegeling van deze onevenwichtige evaluatiepraktijk.
- Er zijn nog maar weinig **brede evaluatievormen** die informatie bieden over de verwerving van inzichten, vaardigheden, attitudes.
- Het sportrapport weerspiegelt een evaluatiepraktijk voor **lichamelijke opvoeding** die zich baseert op de activiteitsdomeinen uit het leerplan. Er is oog voor gradatie doorheen de lagere afdeling.
- Evaluaties voor leren leren, sociale vaardigheden en ICT gebeuren nog niet vanuit het referentiekader die de **leergebiedoverschrijdende eindtermen** kunnen bieden.
- Evaluaties en observaties vormen voor sommige leraren nog niet de basis voor gerichte **remediërings- en differentiatiemaatregelen** voor individuele kinderen.
- Evaluatiegegevens vormen de basis voor **intern overleg** maar leiden in beperkte mate tot de opmaak van een individueel leertraject op middellange of langere termijn voor bepaalde kinderen.
- **Kleuterobservaties** zijn nog niet bij alle teamleden voldoende congruent met de vooropgestelde ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen.
- Om een vergelijking met een norm mogelijk te maken, vullen leraren de evaluatiepraktijk aan met **externe testen**: de genormeerde toetsen van het leerlingvolgsysteem voor lezen, spelling en wiskunde, de centrale eindtoetsen van de eigen koepel eind zesde leerjaar en de genormeerde tests in de kleuterafdeling. De gegevens vanuit deze tests worden nog maar weinig aangewend voor expliciete analyse, bijsturing of borging van onderwijskundige initiatieven.
- Het schoolteam reflecteert nog niet over de **doeltreffendheid** van de evaluatiepraktijk. Resultaten van interne en externe evaluaties hebben nog maar weinig effect op de interne kwaliteitszorg.

- De evaluatiepraktijk van de teamleden vormde nog geen schoolprioriteit. Ook tijdens de implementatie van onderwijsvernieuwingen kende deze praktijk nog maar weinig **ontwikkeling**.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De **schoolleiding** levert inspanningen om zowel op organisatorisch als op onderwijskundig vlak in samenspraak met het team de te volgen koers uit te tekenen.
- De **opvolging** van de teamleden gebeurt door het nazicht van planningsdocumenten, klasbezoeken, functionerings- en evaluatiegesprekken. Klasbezoeken focussen voornamelijk op het algemeen pedagogisch-didactisch functioneren van de leraren. De functionerings- en evaluatiegesprekken gebeuren op basis van een specifieke functiebeschrijving.
- Er is op schoolniveau weinig gerichte opvolging van afgesproken **prioriteiten** of implementatietrajecten.
- Het **pedagogisch project** is gebaseerd op de opdrachtverklaring van de eigen koepel. Directie en team vertalen deze principes in het schoolwerkplan in schooleigen concrete aandachtspunten.
- Het schoolteam overlegt zowel informeel als formeel om informatie uit te wisselen en tot beslissingen te komen. Teamleden benutten deze mogelijkheden tot **participatieve besluitvorming**. Tijdens personeelsvergaderingen staan zowel praktisch-organisatorische als onderwijskundige onderwerpen op de agenda.
- De leerkrachten participeren in werkgroepen die als **ondersteunende netwerken** deeltaken van het organisatorisch en onderwijskundig beleid opnemen.
- De directievergaderingen met de verschillende directies uit de scholengemeenschap vormen voor de directeur een **ondersteunend netwerk**.
- Er zijn nog maar weinig voorbeelden van de aandacht voor **interne kwaliteitszorg**. Onder meer outputresultaten worden nog niet systematisch verzameld en geanalyseerd om in passende bijstellingen in het onderwijsaanbod te voorzien of om te borgen wat goed gaat.
- De school ontwikkelt nog geen **talenbeleid** gebaseerd op een visie en op vooropgestelde doelen. Er is wel een inventaris van taalbevorderende initiatieven. Meerdere acties uit het GOK-actieplan dragen wel bij tot een verhoogde taalstimulering, onder meer via de 'taalkar'.
- De school wendt haar **GOK-lestijden** doelgericht aan. De gekozen doelstellingen sluiten aan bij een grondige thematische beginsituatieanalyse en zijn in concrete acties vertaald. Deze worden na evaluaties bestendigd of waar nodig bijgestuurd. De school heeft nog maar een beperkt beeld van de effecten van de GOK-acties op de doelgroepleerlingen.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De inspanningen in de kleuterafdeling om de ontwikkelings- en leerplandoelen voor Nederlands en wiskundige initiatie gegradeerd en evenwichtig na te streven.
- De doelgerichte integratie van wiskundige en taalactiviteiten in het onderwijsaanbod in de kleuterafdeling.
- Het leerplangerichte en evenwichtige aanbod voor Nederlands en wereldoriëntatie in de lagere afdeling.
- De leerplangerichte evaluatie voor lezen, schrijven, luisteren en taalbeschouwing in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De aansturing van individuele nascholingen vanuit functioneringsgesprekken.
- De evaluatiepraktijk voor lichamelijke opvoeding in de lagere afdeling.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De opvolging van de teamleden op basis van specifieke functiebeschrijvingen.
- De participatieve besluitvorming.
- De uitbouw van ondersteunende netwerken om samen school te maken.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De geleidelijke abstrahering van pictografische voorstellingen afgestemd op het ontwikkelingsniveau van jongste en oudste kleuters.
- De aanbreng van gespreksregels in sommige groepen van de kleuterafdeling.
- De kritische omgang met leermiddelen die sterk gericht zijn op letterkennis en woordherkenning in de kleuterafdeling.
- De graduele opbouw van het tijdsbesef in de kleuterafdeling.
- De afstemming van de observaties in het kleutervolgsysteem op de ontwikkelings- en leerplandoelen voor Nederlands en wiskundige initiatie.
- Een evenwichtig en doelgericht onderwijsaanbod van alle domeinen van Nederlands in sommige klassen van de lagere afdeling.
- Een kritische analyse van het leesonderwijs gekoppeld aan doeltreffende initiatieven van alle schoolparticipanten om de leesvaardigheid van de leerlingen te optimaliseren.
- De aanwending van strategieën bij de uitvoering van taaltaken in de lagere afdeling.
- Een meer doelgericht gebruik van ondersteunende referentiekaders voor Nederlands en voor de aspecten tijd en ruimte binnen wereldoriëntatie in de lagere afdeling.
- De doelgerichte integratie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen in het onderwijsaanbod Nederlands en wereldoriëntatie in de lagere afdeling.
- De evaluatiepraktijk voor wereldoriëntatie en het domein spreken in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De afbakening van de schoolprioriteiten om implementatietrajecten voldoende diepgaand af te kunnen werken.
- De multiplicatie van individuele nascholingen.

- De beoordeling van de effecten van professionaliseringsinitiatieven op de concrete klaspraktijk.
- De visieontwikkeling en de uitbouw van een brede evaluatiepraktijk voor alle leergebieden en voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen.
- Planmatige en handelingsgerichte vormen van leerbegeleiding met inbreng van klas- en zorgleraren in beide afdelingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De opvolging van schoolprioriteiten en implementatietrajecten.
- De systematische en kritische aanwending van outputdata met het oog op de interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- nihil

7. **ADVIES**

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. **REGELING VOOR HET VERVOLG**

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Geert Alleman

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: